

A HALÁSZAT MINDEN ÁGAZATÁT FELŐLELŐ SZAKKLAP.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET ♦ ♦ SZERKESZTI: UNGER EMIL DR.

:: :: Kéziratok és szakkérdések :: ::
a szerkesztőség címére küldendők.

Előfizetési díjakat és hirdetésekét az
Országos Halászati Egyesület
(Budapest, V. ker. Kossuth Lajos-tér 11
:: :: II. emelet 213.) fogad el. :: ::

Szerkesztőség: Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

M. Kir. Halélettani és Szenny-
víztisztító Kísérleti Állomás

MEGJELENIK EGYPÉNT MINDEN HÓ KÖZEPÉN.

Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nemtagoknak előfizetési díj: $\left\{ \begin{array}{l} \text{Egész évre 12 pengő.} \\ \text{Fél évre 6 pengő.} \\ \text{Külföldre egész évre 16 pengő.} \end{array} \right.$
 Állami alkalmazottaknak 50%-os kedvezmény jár.

:: :: Verantwortlicher Redakteur: :: ::
Dr. EMIL UNGER.

:: Administration: Ungarischer ::
Landes Fischerei Verein,
BUDAPEST, V.,
:: :: Kossuth Lajos-tér 11. II. 213. :: ::

HALÁSZAT (FISCHEREI)

FACHBLATT FÜR DIE GESAMTINTERESSEN DER FISCHEREI

Organ des Ungarischen Landes Fischerei Vereins Budapest.

Redaktion: Kgl. Ung. Ver-
suchsstation für Fischerbi-
ologie und Abwässerbe-
seitigung Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

TARTALOM: A halorzó. *L. Kiss Aladár.* — Külföldi lapszemle. — Társulatok—Egyesületek. — Újdonságok—Vegyesek. — Könyvismertetés. — Árjegyzések—Hirdetések.

Mai számunkhoz mellékeljük a XXXIII. évfolyam tárgymutatóját és névjegyzékét.

INHALTSANGABE FÜR DAS AUSLAND: Der Fischdieb. — Auslandschau. — Gesellschaften und Vereine. — Vermischte Mitteilungen. — Literatur. — Fischpreise. — Annoncen.

A halorzó.

Irta: *L. Kiss Aladár.*

Amíg folyóvíz lesz a földön s a vízben halak, az orvhalász meg az orvhorgász sem fog eltűnni a földszinéről. De ezeket természetesen csak ott fogjuk mindig megtalálni, ahol a folyóvizek halállományát a törvény védi.

A régi nomádéletben az erősebb jogán jutott a folyóvizek halgazdászai a vándornépek tulajdonába. Csak midőn a műveltség terjedésével megkezdődtek a letelepülések és a nemzeti államok kialakulásai, az élelmezés helyhezköttött problémája kényszerítette a népek vezéreit bizonyos tiltó rendelkezések felállítására. A népek elhelyezkedése folytán, az önkényes foglalás helyébe lépett akkor a különböző élelem szaporítása (többtermelés) és a meglevőnek kiméltése és megvédése.

Ez a letelepülés hozta azután magával a halorzókat, amennyiben az enyém-tied fogalma szigorúbb korlátok közé lett szorítva a tulajdonba ment folyóvizeknél is.

Ha visszapiantunk — a följegyzések, okiratok nyomán, — a régi idők halászállománya, már a XII-ik századtól a magyar halászság fénykoráig, vagyis a XVI-ik század közepéig találunk érdekes büntető kódexeket az orvhalászok megfékezésére.

De ugyanakkor lekötik figyelmünket a büntetések nemei, amelyeket az orvhalászokra kivetnek. S hogy a századok eleivel súlyosabb a büntetés, mutatja azt, hogy maga a letelepült nép is fékezhetlenebb és szilajabb

volt s még nehezebben érlelődött meg benne a törvény-tisztelet.

Ezért sujtja rajtakapás esetén az orvhalászt az egyházi átok, a gúzsba kötés és a pénzbírság. S mindezek az akkori idők legnagyobb ilyenmű büntetései voltak, amelyek egyúttal az emberi önkényességek megfékezésére szolgáltak.

Nem érdektelen ezenkívül azon ránkmaradt följegyzés sem, amely a halorzást drasztikusabb formában is bemutatja akkor, amidőn több embernek fegyveres beavatkozásával magától a „halasok”-tól rabolták el a nagyobb mennyiségű halat.

A legrégebb s fennmaradt följegyzés a XII-ik századból való. A felkutatott adatok így szólnak:

„II. Géza király 1148-ban a budai káptalan halászatát, melynek Thonya (=tanya) a neve s mely terjed *Megyertől a nagy szigetig*, erőlyesen védi az orvhalászat ellen, mondván és rendelvén, hogy azok akik a király parancsa ellen vétének, *egyházi átokkal* sújtásanak.” (Horváth István i. h.)

Tudott dolog, hogy abban az időben sok kiváltságot szereztek maguknak a Szt. István uralkodása alatt behívott szerzetek s utódaik (püspökségek, apátságok, monostorok, káptalanok stb.), amelyek királyi adománylevéllel halastavakat s halászható folyóvizeket kaptak, hogy ezeknek jövedelméből is könnyebben fenntarthatásuk magukat. Ilyen halászhelyek védelmére vonatkozik az említett egyházi átok kimondása.

Hogy az orvhalászat nagyon dívott ebben az időben, mutatja a büntetés magas neme. Az egyházi átok kimondása a *lopás* kiküszöbölését célozta, amely nem egyszer *halálbüntetéssel* is járt.

Három évszázaddal később találunk megint egy érdekes följegyzést, mintegy dokumentálva, hogy ezen idők halorzói sem voltak jobbak a deákné vásznánál s a büntetés súlyossága mutatja, hogy milyen kíméletlenül és szigorral bántak el ezekkel.

Ugyanis „Dobozj Jakab 1415-ben négy jobbágnak a fiait azért, mert a Wechen folyón halásztak, befogatta, *gúzsba köttette* és csak 26 forintnyi váltásért bocsátotta szabadon, amiről a királynak jelentést tettek. (Cod. Dipl. X. 5. p. 641.)

A büntetés neme most már annyiban változott, hogy a halálbüntetés és egyházi átok helyébe a gúzsba-kötés és pénzbírság lép, ami szintén nem mondható enyhének, inkább megerősíti azon felfogásunkat, hogy a halorzást ebben az időben is súlyosabb vétségek közé számították s ezen különféle büntetések már előre meg voltak határozva, talán királyi rendeléssel, amelyek az adománylevélben bennfoglaltattak, — de lehet, hogy törvénnyel.

Nagyon érdekes továbbá a következő ránk maradt írott emlék:

„A váci káptalan 1448-ban feljelenti szentmártonszállási Lajos Jakab hatalmaskodását a Palócziai fehér-egyházi birtokán, mondván, hogy fegyveres emberekkel a Kewrus (Körös) folyó halasaira rátört, onnan huszonnégy tele hordó halat fogott ki s beszóva elvitte. A kár ezer aranyforintnál többre rúg.“ (Békésm. okl. tár. 1877. II. p. 58.)

Valami békétlen, hatalmaskodó nemesről szólhat ez a fátum s hogy alapos dézsmát szedhetett a megbízott fegyveres embereivel, mutatja az okozott kárnak óriási nagysága. A káptalan *feljelentése* támasztja alá azon föltevésünket, hogy jelzett esetben nem közönséges halorzó jobbágyokról van szó.

Mindenképpen érdekes kortörténeti tünet az akkori szabad világról és annak erkölceiről.

Említettük már azt máshol, hogy a halászság 1526-tól, vagyis a mohácsi vész után, virágzásából visszaesik és szomorúságunkra ritkábban találjuk már meg az akkori halászemlékeket is, amelyeket a 150 éves törökuralom tüntet apránként el.

A halászság fénykora azután már többé vissza nem jött.

A halorzásról elmélkedve, most már csak az újabb időről beszélhetünk, sajnos, hogy olyan tapasztalatokról számolva be, amelyeknek nemcsak megtörténte, de elmondása is fájdalmasan érinti az embert.

Volt valamikor, amidőn a mindig ráérő cigányt tekintették a legnagyobb haldézmálónak. Mindennél nagyobb pusztítást csinál azonban: a *vérbeli orvhalász!*

Ezeknek kétféle alakját ismerjük. Az egyik, amelyik *lopja a halat* s tulajdonképpen ez a régi, elmúlt idők erkölcsi leszármazottja. A másik a veszedelmesebb, a vérszopóbb, a kegyetlenebb, amelyik *irtja a halat*. S ez az újabb idők legkíméletlenebb halorzója, illetőleg a halorzó legjellegzetesebb és legfanatikusabb típusa.

Ha összehasonlítást óhajtánánk tenni a rég elmúlt századok orvhalászaival, amidőn még büntetésül, ha lopott, az életét vették el, egyházi átokkal sújtották és gúzsba kötötték a rajtakapott bűnöst, ahhoz képest csinyján bánunk a mai halorzóval, pedig mennyivel kíméletlenebb és lelketlenebb, pusztítása pedig helyrehozhatatlan kárt okoz a mozgó nemzeti vagyonban.

Szívtelen mesterségük hozza magával, hogy míg az egyik, hogy biztos legyen az eredményes *lopásban*, a korai munkában még a halászmestert is megelőzi, vagy kilesi az alkalmas időt s bizony többször üresen találják a varsákat és vejszét. Nem egyszer a legényeivel kell a halászmesternek őriztetni a halfogó szerszámait, ha eredményt is akar látni.

A másik, az már nem is lopja a halat, hanem *irtja*.

Az eszközökben nem válogatós, az időjárás nem gátolja semmiben s ha kell, éjszakát-éjszakára áldoz, de kíméletlenségéből nem enged. Ez a lelketlen emberi gép untalan vízen van.

Ha jónak látja, társaival meghalózza a vizet s míg az ő egy-egy tanyavetése eredményes szokott lenni, úgy vallja kárát a kissé is megkésett halászlegényeké. Manapság már a hírül kapott kezdő áradást a vízpartokon kell átéjszakázni a halászmester legényeinek, hogy az ilyen meglepetésnek, bajnak elejét vehessék.

A halak pusztítására, irtására a napnak minden óráját felhasználja, de nem akadályozzák őt meg ebben sem az időjárás, sem az évszakok. A felhasználandó eszköz pedig mindegy neki.

Úgy ismeri a keze alá került folyóvíznek szakaszát, sok kilométer hosszban, mint a tenyerét. Meglapul csendben, észrevétlen egy-egy nagyobb, lombosabb vízparti bokor alatt s titokban, észrevétlen órák hosszat elkémlelődik, ha nem jár a hal. Ismeri a folyóvíznek minden kis részében a fenékmélyedéseket, kimosásokat, keskeny mélyvizeket, forgókat, límákat, pilótákat; fatönkök, kimosott gyökerek elhelyezkedését, bedült fák buvóit s a folyóvíznek ezekhez való természetét, alkalmazkodását, amidőn leapadt vagy megáradt. Mondom, térkép nélkül ismeri ezeket a helyeket minden kis részében, ahol a hal sokszor seregben összeáll; különösen, ha védi magát a sebesebb ár ellen, vagy csendes, tiszta víznél, ha előzőleg csalogató élelem is kerül ezekre a halfészkekre, legelésző fenékhelyekre.

Télen pedig, hogy a víz leapad s könnyebben befagy, fölkeresi a sekélyebb helyeket s ahol csak sejti és észre veszi a „pipálni“ akaró s levegőt kereső csukát, egy erős dorong elintézi azt. Hatalmasat rávág a jégre s az ott tartózkodott, megszedült hal martaléka lesz. S ezek rendszerint ivni készülő rablóhalak, amelyekre éppen olyan nagy szükség van a természet rendjében, mint a többi fajta halra.

Kitartó és kíméletlen a lelke mélyéig.

Amidőn megjön az első tavaszi, zöldvizes áradás és megmozdul egyszerre a hal tömege, már fölötte ólálkodik a legnagyobb ellensége: az orvhalász. Mivel ilyenkor vándorol, gyülekezik seregbe a hal, hogy a természet törvényeinek engedelmeskedve, biztosítsa a fajfenntartást. Ekkor már lesve-lesi az alkalmas időszakot, hogy minél több árterületre, szélvízbe szorult ívóhalat kaparítson meg, amidőn szerelmi lázában olyan óvatlan és magatehetetlen az a szegény hal.

És ennek vetnek minden évben gátat!

De ne felejtjük el azt sem, hogy ilyen alkalmakkor a folyóvizek parti lakossága, faluja, tanyanépe csapatostúl keresi föl a füves árterületeket, alacsonyan fekvő parti réteket, amelyek csak nyúlgátakkal bírnak és szákszámra hordja haza a magas oldalú „lepő“-vel kézrekerített, vagy vasvillával, doronggal, vagy a dorong végére erősített lánccal agyonütött ívóhalat. Szomorú, de tudott dolog, hogy ilyenkor egész versengés folyik, hogy ki fog „többet!“ S hogy évről-évre gyérebb lesz a szá-

muk, mit bánják ők! A fő, hogy ami még van az úgy-szólva maradékból; a szaporodásra várókból, büntetlenül szintén a szárazra vigyék!

Ezen cselekedetükkel különösen mérhetetlen kárt okoznak s ezért külön sorokat kell szentelnem neki.

A halorzók eldorádója ez az időszak.

Mindezeknek radikális megszüntetése kézen fekvő dolog, csak törödni kellene vele!

A nyári áradásokkor, pedig, amidőn még zavaros a víz, ő az első, aki *gereblyehálóval* végig húzogatja a partok szélét és tapogató doronggal beleugrasztja a megriadt halat a *körömhálóba*. Tehát még a zavaros vízben sem hagy nyugtot a halmak.

Azután, amidőn a nyári tartós szárazság menekül-teti a halat a mélybe s mielőtt sikerre apadna a víz, jön egy újabb átok, a feketelelkű halorzó újabb étvágya.

A víznek eltereléséről s a rekesztésről ezúttal nem is beszélek, mert talán, — ha sovány vigasztalás is, — az igazán apraja még megmenekülhet itt.

De amidőn jön a mésszel, maszlaggal, mérgefű-vel (Euphorbia) való kegyetlen munka, az már az ember-telenségnek a netovábbja! Vajjon milyen élőlény, vízi fauna, vegetáció marad meg ezek után a csendesen foly-dogáló vízben, amidőn magával viszi az élet fekete angyalát, — a pusztulást?!... Semmi!... Semmi!...

Mielőtt végére érnek terhes és fájdó cikkemnek, amely az eldurvult emberi önzésről, a féktelen vissza-élésről és a legrútabb emberi mohóságról szól, csak a nevét említem még föl, három halpusztító és halirtó hóhéreszköznek. Ezek: a mindig sebző, ezerfogú fenék-horog, a kegyetlen, marcangoló szigony és a tömegirtó robbanószerek.

Hogy milyen nyomot hagynak maguk után ezen eszközök az orvhalász bűnös kezében, ezúttal elhallga-tom, mint ahogy nem tudtam beszélni a mérgefűről sem. Fájdó sebek ezek!

Utoljára hagytam a halorzónak egy legújabb tipu-sát: az *orvhorgászt*.

Nagy károkat csinál annyiban, hogy tömeg hal-fogásra van állandóan berendezve. Kifogja és hazaviszi a *legkisebb halivadékot* is s végül a reggeli derengés-től esthajnalig ott ül a folyóvizek partján, hogy téltlen-ségben herdálja el életének háromnegyed részét. Ezek között találunk olyant, amelyik éjszaka is horgászik, holdvilágnál, nehogy valamit is elmulasszon.

Az orvhorgászok legveszedelmesebbike azonban, amelyik *kéltlaki életet él*. Ez nappal orvhorgász s ilyenkor szimatol, leselkedik, kémkedik, kérdezősködik, ki-firtat mindent, hogy éjszaka azután, mint orvhalász a hasznára fordítsa a látottakat, hallottakat. Olyan ember ez, kinek az érzéseiből csak a sivár lelke maradt meg!

Ha most visszaidézem a régmúlt idők orvhalá-szait s szembehelyezem a mai orvhalászokkal, olyanféle érzésem támad, mintha valami nem volna rendjén. Mint-ha annak a régi, egyszerű jobbágnak valami jussa le-hetett abban, ha tilosban halászott. Talán a nomád élet-ből megmaradt pezsgő, nyugtalan vére készítette önkén-telenül arra, hogy a másét bántsa. Hisz a tilalom is olyan újkeletű volt még. És milyen mese, szájhagyom-mány maradhatott rájuk atyáról-fiúra, amelyik a régi, vándorló világról festette le a szép, jó és nagy dolgokat. Még a vérükben lehetett a teljes szabadság utáni vágy, amelyet a turáni fensikről hoztak magukkal s amely nem bírta még úgy meg a törvényt, a törvény tiszteletét . . .

S mit mondjak a mai halorzóról?! *Mentségem nincsen számukra!* Úgy gondolom, hogy az annyira el-durvult erkölcsöknön, az utóbbi század eltörölt bünteté-sei közül segíthetne itt: *a bot!*

És ilyenkor önkéntelenül kérdezem magamtól, vaj-jon *manapság miért nincsen hal a folyóvizeinkben?!... .*

Külföldi lapszemle.

Haljelölések szükségessége. Korn Károly briegi halászmester az Odera folyó halállományának nagyarányú megcsappanását és annak okait vázolván rámutat arra, hogy a természetes halivásokat a tógazdaságokból származó halakkal való népesítés aligha pótolja. A kihelyezett halakat a víz sodra magával ragadja és gyakran 8—10 kilométerre elhurcolja. A hajózás okozta hullámverés és örvénylések nagy pusztítást végeznek a csendes vizekhez szokott tógazdasági halak közt. Mindazonáltal nem lehet végleges véle-ményt alkotni, mert nem lehet figyelemmel kísérni a sorsát annak a rengeteg halmak, melyet népesítések alkalmával az Oderába eresz-tenek. Ezért igen fontos a kihelyezésre kerülő ivadék özülni minél többet megjelöléssel ellátni, mert csak így lehet kifürkészni azt, hogy a kihelyezett halak hova kerülnek és hol fogják ki őket.

(Fischerei-Zeitung, Neudamm, november 20.)

Németország természetes tavainak jegyzéke. Dr Röhrer ösz-szeállította Németország természetes tavai közül az 500 hektárnál nagyobbaknak a jegyzékét a terület, legnagyobb mélység és a tu-lajdonos feltüntetésével. A jegyzékét első kísérletnek minősíti, melyet az évek során majd ki fognak egészíteni. A kimutatásban szereplő területeket összegezve a tavak tartományok szerint való megosz-lása a következő:

Keletporoszország	60.400 hektár
Pomeránia	31.600 "
Posen	1.500 "
Szilézia	1.100 "
Brandenburg	14.200 "
Hannover	2.200 "
Schleswig-Holstein	10.700 "

Poroszország összesen	121.700 hektár
Bajorország	78.800 "
Mecklenburg-Schwerin	32.300 "
Mecklenburg-Strelitz	3.600 "
Schaumburg-Lippe	3.100 "

Összesen 239.500 hektár

A kimutatásban, mint említettük, az 500 hektárnál kisebb tavak nem szerepelnek.

(Fischerei-Zeitung, Neudamm, november 20.)

A halászati jog fegyverrel való megvédeése címmel Dr Henselt Ede rendkívül érdekes előadást tartott a bajor országos halászati egye-sület gyűlésén. Bevezetésképpen rámutatott arra, hogy a halászati jog sérelmére elkövetett cselekedetek száma az utóbbi időkben rohamosan megnövekedett, időszert tehát szemlét tartani afölött, hogy a jogtulajdonos joga eredményes védelme érdekében milyen esetekben és milyen jogszabályra támaszkodva használni fegyvert. Vizsgálat tárgyává tette azt is, hogy ugyanezen cél érdekében mikor jogos a rendészeti személyek fegyverhasználat.

Először a halászati jogtulajdonos esetét elemezte és érdekes példák kapcsán felsorolta azokat a jogszabályokat, melyek a fegyver-használat jogosságának elbírálásánál szóba jöhetnek. Ezek: 1. önvédelem; 2. kényszerhelyzet; 3. a tulajdonos önszegély-joga; 4. zálogolási jog és 5. feltartóztatási jog.

A rendészeti személyzet fegyverhasználatát illetően első szabály az, hogy a magánszemélyek számára megengedett esetek reájuk is érvényesek. Ezenkívül azonban szolgálatuk ellátása köz-ben még további lehetőségek is fölmerülnek. Halászati szempont-ból ez azért is jelentős, mert a föleskelt halörök is kisegítő rendészet személynek tekintendők. A cikk folytatódik.

(Allgemeine Fischerei-Zeitung, november 15.)

Tógazdasági üzemek igazodása a termelési költségek lehető csökkentésének követelményéhez. Az érvényben levő halárak mellett az *etetéses üzem* csak veszteséggel zárulhat. Kimutatja, hogy az olyan tógazdaságnak, mely Morgen-enként egy Zentnert (hektáron-ként 2 q) tud termelni, Zentnerenként (50 kg) 70 márka önkölt-séggel kell számolnia. Ebből a csillagfürt vámjának megszüntetése és a nyomában járó csillagfürt olcsóbbodás révén az általános költségek némi csökkentését is figyelembe véve legfeljebb 14 márkát lehetne megtakarítani. Az önköltség ez esetben 56 márká-ra rúgna.

Ha a természetes hozamot átlagban mindenkor 50 fontra tesszük, úgy *etetés nélküli* üzemi esetében a zentnerenkénti önköltség (nádirítás, trágyázás, tőkekamat vagy bér, kihelyezési és lehalászási költségek, szerszámok stb.) ugyancsak 56 márkára adódik.

Mindebből azt a következtetést vonja le, hogy ha a csillagfürt vámját el nem törlik és a halarak ilyen alacsony színvonalon maradnak, akkor a tógazdák nagyrésze kénytelen lesz az etetés nélküli üzemi áttérni, ami a termelést mennyiségileg és minőségileg le fogja gyengíteni. Mivel pedig a fogyasztók nem juthatnak olyan minőségű áruhoz, amelyet kívánnak, a halfogyasztók tábora is meg fog csappanni. Az autarkia és kontingentálás helyett inkább az ipari munkásság és a tisztviselők vásárlóképeségét kellene emelni és a piac ellátását biztosítani, még ha ezt csak a külföldi halak beengedése árán lehetne is elérni.

(Paul Vogels Korrespondenzblatt, november 1.)

Néhány szó a Ragondin védelmére. A ragondin a pézsmacokhoz hasonló kis bundás állat, melynek tulajdonságait a Bulletin français de pisciculture januári száma ismertette. Több francia tógazda a pézsmacok kártételeire való hivatkozással a ragondin betelepítése ellen nyilatkozott. Dr Maurice az aggodalmaskodók vádjával szemben saját tapasztalataira hivatkozik és közli, hogy a ragondin normális sűrűségben népesítve (hektáronként 20 darab) sem az erdőben, sem a szántóföldeken kárt nem tesz, mert táplálkozásában a víznövényeket kedveli. Eppen ezért a tógazdaságnak még hasznát is hajt, mert a túltengő víznövényzetet irtja. Húsa nemcsak hogy élvezhető, de a házi nyúl húsnál ízletesebbnek mondható. Szőrmeje dús és értékben közvetlenül a hód- és vidraprém után helyezhető. A töltésekben nem tesz kárt, vadat, szárnyast vagy annak tojását nem pusztítja. Hosszasan bizonyítja, hogy nem tartozik a halat fogyasztó állatok közé. Végül hivatkozik a Société nationale d'Acclimation szakvéleményére, mely szerint a ragondin tenyésztése veszélyt nem rejt magában.

(Bulletin français de pisciculture, október.)

A lazac mesterséges tenyésztése. Hosszú időn keresztül az volt a vélemény, hogy a lazac ivarérettségéhez feltétlenül szükséges a tenger vizéhez való vándorlása, bár ritkán előfordult, hogy egyes nagyobb tavakban megtelepedett a lazac. Mesterséges tenyésztése egészen a közelmúlt évekig nem sikerült. 1926-ban azonban a Veil fjordban éppen ivás közben fogtak el egy párt és sikerült velük mesterséges megtermékenyítési eljárást végrehajtani. A kikelt ivadékok száma 1927 tavaszán 6.000 volt. Ezek közül mintegy 600 drb két éves korában Nissen-Jöker spiarupi haltenyésztéshoz került. Nissen-Jökernek sikerült ezeket ivarérett korukig felnevelni és belőlük mesterséges megtermékenyítéssel újabb nemzedéket leszármaztatni. Ezzel az eredménnyel beigazolódott, hogy a lazac is bevethető a haltenyésztés tevékenysége körébe.

(Bulletin français de pisciculture, október.)

A halak úszási sebessége. Halátereztők, halaslétrák létesítésénél merül fel az a kérdés, hogy mekkora az a vízsebesség, amellyel szemben még képesek a halak úszva előrehaladni. Már 1912-ben foglalkozott ezzel a kérdéssel Houssay, de az ő vizsgálatai csak modellekre terjedtek ki. Azóta Magnan és Schmassman végeztek vizsgálatokat, 1927 óta pedig Kreitmenn végez eleven halakkal idevágó kísérleteket. Első kísérleteinek eredményéről a budapesti limnológiai kongresszuson számolt be, azóta azonban tökéletesítette eljárását. Ezzel az újabb eljárással megállapította, hogy a pisztrángra nézve a határsebesség 4-40 m/sec., márnára 2-40, törpe harcsára 0-70. A cikk folytatódik.

(Bulletin français de pisciculture, november.)

Halastavak árapasztója. Ponroy agronom-mérnök az árapasztókra a következő feltételeket állítja fel: 1. elegendő nagy emésztőképeségük legyen; 2. a nem kívánatos halaknak a tóba való behatolása ellen alkalmas berendezéssel legyenek ellátva; 3. gazdaságosan legyenek létesíthetők és fenntarthatók. Mindhárom feltétel kielégítésére javaslatokat tesz.

(Bulletin français de pisciculture, november.)

TÁRSULATOK--EGYESÜLETEK.

Az Országos Halászati Egyesület f. évi november hó 14-én rendkívüli közgyűlést tartott, melynek jegyzőkönyve a következő:

1. *Elnök* üdvözlö a közgyűlés szép számban megjelent tagjait és megállapítja, hogy f. évi november hó 1-re kitűzött közgyűlés a megjelent tagok csekély száma miatt az alapszabályok 10. §-a értelmében határozatképtelen volt, s hogy ez a közgyűlés a jelenlevők számára való tekintet nélkül határozatképes.

A jegyzőkönyv vezetésére felkéri Fischer Frigyes igazgatót, hitelesítésére pedig Kuttner Kálmán és id. Zimmer Ferenc urakat.

2. A rendkívüli közgyűlés egyetlen tárgya az egyesület választmányának a megváltoztatott alapszabályok alapján hat újabb taggal való kiegészítése.

A választmány nevében *ifj. Zimmer Ferenc* tagtárs javasolja a közgyűlés közfelkiáltással, egyhangúlag válassza választmányi tagul a következő urakat:

1. vitéz Baskay Gyula, 2. br. Biedermann Imre, 3. gr. Festetich Sándor, 4. dr. Hoffmann Ede, 5. dr. Igmándy Aladár, 6. Stieber Antal.

A közgyűlés nevezetteket közfelkiáltással egyhangúlag választmányi tagokul választotta meg.

3. A közgyűlést megelőzően szabályszerű határidőben két indítvány érkezett be.

I. Az első indítványt *id. Zimmer Ferenc* nyújtotta be, amely a közgyűlés részletekben vett tárgyalás alá.

a) Az indítvány első része: Az a választmányi tag, aki egymásután 4-szer nem jelenik meg az ülésen és távolmaradását meg nem okolja, a választmányból töröltsék.

Indokok: A mai nehéz gazdasági viszonyok között, amikor a választmányoknak igen sokszor felelősségterhes határozatokat kell hoznia, szomorúan tapasztaljuk, hogy a választmányok i. t. tagjai az üléseken csak gyér számmal vesznek részt. Pedig éppen az utolsó időkben sok rendkívül fontos kérdésben kellett határozni és eljárni, mely kérdések majdnem kizárólagosan a termelők érdekeivel voltak kapcsolatban. Nem kívánhatják a magyar haltermelők, hogy a mai nehéz viszonyok között egy pár választmányi tag vállalja a munkát és az ódiomot.

A közgyűlés többek hozzászólása után akként döntött, hogy utasítja a választmányt, hogy azt a tagját, aki 4-szer egymásután indok nélkül elmaradt, szólítsa fel a választmányi tagságról való lemondásra.

b) Az indítvány második része: Bizonyos időközönként egy úgynevezett halnapot rendezzünk, amelyen a termelő és kereskedő együttesen megbeszéli az esetleges tennivalókat.

A közgyűlés részletes megbeszélés alapján szükségesnek és helyesnek mondja ki a német Fischereitag mintájára a halnapok rendszeresítését, évenként néhányszor, amikor a körülmények azt igazoltnak jelzik. Az összehívással megbizta *ifj. Zimmer Ferenc*, Corchus Zoltán tagtársakat és az igazgatót.

c) Az indítvány harmadik része: Az Egyesület körlevéllel forduljon a magyar halkereskedelemben, hogy amíg a magyar hal elhelyezést nem talál, külföldről semmiféle halat ne hozzon be.

A közgyűlés alapos megvitatás után megbizta az igazgatót, hogy a körlevelet a kereskedőkhöz küldje szét.

II. A második indítványt dr. Lukács Károly tagtárs adta be és személyesen adta elő a jegelt hal szállítási költségének elvisselhetetlen nagyságát. A jegelt halat a hal fuvarköltségén kívül a csomagoláshoz használt láda vagy kosár, fűrészpor, papír vagy szalma stb., de főleg a tiszta halsúlyt megközelítő jég is terheli, amelynek fuvardíja épolly magas, mint a halé.

A közgyűlés elhatározta, hogy a fuvardíj mérséklése és a csomagoló anyag fuvardíjmentessége tárgyában kérelemmel fordul a kereskedelemügyi miniszter úrhoz és a kérvény másolatát a miniszterelnök úrnak is megküldi.

Egyéb indítvány nem lévén, elnök a rendkívüli közgyűlést bezárta.

Az Országos Halászati Egyesület választmánya f. évi november hó 14-én ülést tartott, melyen Tomcsányi V. Pál elnöklété alatt jelen voltak: Répássy Miklós és vitéz br. Szurmay Sándor alelnökök, Antalfy György, Corchus Zoltán, dr. Goszthony Mihály, br. Inkey Pál, dr. Kovács Vilmos, Kuttner Kálmán, dr. Lukács Károly, Paluzsa László, Purgly Pál, Szalkay Zoltán, dr. Unger Emil, Zimmer Ferenc és *ifj. Zimmer Ferenc* választmányi tagok, Fischer Frigyes igazgató, Illésy Zoltán titkár.

Távollétüket kimentették: Hirsch Géza.

Elnök szívélyesen üdvözlö a választmányának szép számban megjelent tagjait és bejelenti, hogy a választmányi ülésnek egyedüli célja a rendkívüli közgyűlés tárgysorozatának előkészítése. Felkéri az igazgatót, hogy az ülés tárgyát ismertesse.

1. *Igazgató* bejelenti, hogy a választmányának hat taggal való kiegészítésére kijelölt bizottság összeült és a hat új választmányi tag helyére a következő tagok megválasztását hozza javaslatba: vitéz Baskay Gyula, br. Biedermann Imre, gr. Festetich Sándor, dr. Hoffmann Ede, Igmándy Aladár és Stieber Antal. A bizottság a választmányt az javasolja, hogy a közgyűlés elé nevezetteket terjeszse választmányi taggá való megválasztásra.

A választmány a bizottság javaslatát elfogadta.

2. *Igazgató* bejelenti, hogy a választmányi utólagos hozzájárulása reményében a tógazdákhoz két körlevelet küldött. Egyiket az ez évi termés bejelentése s ezzel kapcsolatban a halstatistika elkészítése érdekében, a másodikat pedig a ponty propagandához való hozzájárulás ügyében. Megemlíti, hogy ez utóbbi körlevél teljes szövegében a „Halászat“ legközelebbi számában meg fog jelenni.

A választmány a körlevelek elküldését tudomásul veszi s reméli, hogy a tógazdák úgy a statisztikához való adatok benyuj-

rásának, mint a ponty propaganda céljaira kért anyagi eszközök nyújtásának meg fognak felelni.

3. A közgyűlés elé szabályszerű időben két indítvány érkezett be. Az egyiket id. Zimmer Ferenc választmányi tag nyújtotta be. Ez az indítvány három részre tagozódik:

I. Az a választmányi tag, aki egymásután 4-szer nem jelenik meg az ülésen és távolmaradását meg nem okolja, a választmányból töröltessék.

II. Időközönként egy úgynevezett halnap rendeztessék, amelyen a termelő és kereskedő együttesen megbeszéli az esetleges tennivalókat.

III. Az egyesület körlevéllel forduljon a magyar halkereskedelemhez, hogy amíg a magyar hal elhelyezést nem talál, külföldről semmiféle halat ne hozzon be.

A választmány az indítványt pontról-pontra beható tárgyalás alá vette s azt a közgyűlés elé terjesztendőnek határozta. Az I. indítványra nézve a közgyűlésnek azt javasolja, hogy utasítsa a választmányt, hogy aki üléseről indokolás nélkül 4-szer elmarad, szólítsa fel a választmányi tagságról való lemondásra. A II. indítványra nézve ifj. Zimmer Ferenc, Corchus Zoltán választmányi tagokat és az igazgatót bizza meg azzal, hogy a halnap rendezését és erre a tagok meghívását minél előbb intézzék el. A III. indítványra nézve pedig a választmány a körlevél elküldésével az igazgatót bizza meg.

A másik indítványt dr. Lukács Károly választmányi tag nyújtotta be azzal a kéréssel, hogy az egyesület közgyűlése a jegelt hal vasúti tarifájának mérséklése tárgyában a kereskedelmiügyi miniszternél és a miniszterelnök úrnál tegye meg a szükséges lépéseket.

A választmány az indítványt pártolólággal terjeszti a közgyűlés elé.

Az Országos Halászati Egyesület választmánya december hó 2-án ülést tartott, melyen Tomcsányi V. Pál elnökle alatt jelen voltak: Répássy Miklós alelnök, vitéz Baskay Gyula, br. Biedermann Imre, Csörgey Titusz, Corchus Zoltán, dr. Hoffmann Ede, Kuttner Kálmán, dr. Lukács Károly, Paluzsa László, Stieber Antal, dr. Unger Emil, Zimmer Ferenc és ifj. Zimmer Ferenc választmányi tagok, Fischer Frigyes igazgató, vitéz Illésy Zoltán titkár.

Távolmaradásukat kimentették: Antalffy György, gr. Festetich Sándor, dr. Goszthony Mihály, Hirsch Géza, dr. Korbuly Mihály és Purgly Pál.

Elnök: a napirend előtt melegen üdvözlö a választmányának új tagjait, akik először vesznek részt az ülésen. Annak a kivánságnak ad kifejezést, hogy munkájuk eredményesen egészítse ki a választmány eddigi munkáját és sikerekben fokozza a választmány működését.

Felkéri az igazgatót a tárgysorozat ismertetésére.

1. *Igazgató* jelenti, hogy a MÁV igazgatóságához beadványt intézett a halászati szállítási kedvezményeknek 1933. évre való meghosszabbítása tárgyában.

Tudomásul szolgál.

2. A választmány előző ülésén hozott határozat alapján körlevél küldetett a budapesti halkereskedőkhöz, hogy mindaddig amíg magyar hal rendelkezésre áll, külföldi halat áruba ne bocsássanak.

Tudomásul szolgál.

3. A halpropaganda költségeihez való hozzájárulás ügyében szétküldött körlevél alapján eddig 13 tógazdaság 2980 kg pontnyal 1465 pengő értékben és 24 tógazdaság 610 pengő készpénzzel, való hozzájárulását jelentette be. Ezeknek a hozzájárulásoknak összes értéke 2125 pengő, amihez ha hozzávesszük a Magyar Tógazdaságok r. t. kereken számított 6000 kat. holdja után járó 3000 pengő hozzájárulást, a propaganda eddigi költségeinek fedezése biztosítottnak látszik. A propaganda költségeihez való hozzájárulást 8 tógazdaság kb. 1600 kat. hold területtel megtagadta.

A költségekre való tekintettel a propaganda-bizottság Budapesten hirdető, oszlopokon és hirdető táblákon, a villamosokon és autóbuszokon, továbbá úgy a környező nagyobb községekben, mint a vidéken plakátok kiragasztását határozta el. A reklámnak egyéb módzatait egyelőre nem alkalmazta, hanem amennyiben az anyagi eszközök ezt megengednék és az eredmény is szükségessé tenné, jövő év januárjában kívánja az egyéb módokat igénybe venni.

Tudomásul szolgál.

4. A haltermelés statisztikája ügyében szétküldött kérdőívekből eddig 30 érkezett be. Ezekből kivethető az, hogy mintegy 200 q 2 kg-on felüli, 800 q 1½--2 kg-ig és 1900 q 0'60—1'5 kg-ig terjedő súlyú ponty vár eladásra. A statisztika adatainak beterjesztésére a tógazdákat kényszeríteni ezidőszert nem lehet, s ezért bárha a halászások már mindenütt valószínűleg befejeződtek, a beküldött adatok csak hiányosoknak mondhatók.

Br. Biedermann Imre kifejti, hogy a mezőgazdasági termények statisztikája rendkívül nagy fontossággal bír, mert csak

így tudjuk azt, hogy az értékesítés során milyen mennyiségekkel kell számolnunk. Az adatok beszerzése mindaddig nem lehetséges, amíg ezt a statisztikai hivatal kezébe nem veszi, mert ez esetben megfelelő büntető szankcióval lehet gondoskodni az adatok be-terjesztéséről. Javasolja, hogy az egyesület forduljon a kormányhoz azzal a kéréssel, hogy a halászati termés-statisztikának elkészítésével a statisztikai hivatalt bizza meg.

A választmány megbizta az igazgatót, hogy érdeklődjék közvetlen a statisztikai hivatalnál, hogy az adatok beszerzésének eljárása miként volna megindítható.

5. *Igazgató* bejelenti, hogy a választmány előző ülésén elhatározott fajtakisérletek végrehajtására a gödöllői tógazdaságban sikerült megfelelő tavat biztosítani, továbbá, hogy a kísérletek végrehajtását vezető bizottságot is összeállította, amelynek tagjai vitéz Illésy Zoltán, dr. Maucha Rezső és dr. Unger Emil. Minthogy az egyes tógazdaságokban termelt halanyag összehasonlítása szempontjából ezek a kísérletek fontos kérdéseket vannak hivatva tisztázni, felkéri a választmányban a jelenlevő tógazdákat, hogy halakkal ezeken a kísérleteken résztvenni szíveskedjenek.

Tudomásul szolgál.

6. *Igazgató* emlékezteti a választmányt a rendkívüli közgyűlés ama határozatára, melynek értelmében Zimmer Ferenc indítványára a halászzal foglalkozók részvételével halnapot kellene tartani, amelyen a halászat aktuális kérdéseit közvetlen eszmecserevel lehetne tisztázni. Kéri a választmányt, hogy a halnap megtartását szükségesnek tartja-e s ha igen, mikor lehetne azt legközelebb megtartani.

A választmány többek hozzászólása után akként döntött, hogy a halnap január 10-e körül tartassék meg s erre lehetőleg az elnökség kérjen fel előadókat és rendezőket, akik a megbeszélések helyét és tárgyát idejekorán megállapítják és erről az összes érdekelteket megfelelően értesítik.

7. *Elnök* bejelenti, hogy a folyóúgyek elintézése után érkeztek a választmányi ülés tulajdonképpeni tárgyához, a halértékesítés kérdéséhez. Felkéri ez ügyben br. Biedermann Imre választmányi tag urat, hogy a választmányt a kérdés mai állapotáról tájékoztassa.

Br. Biedermann Imre előadja, hogy a hal értékesítés körül, de különösen a halexportban a legutóbbi időben rendkívül nagy nehézségek álltak be, úgy hogy az érdekeltek kérésére haltermésünk versenyképessé tétele céljából az érdekeltek kiviteli prémium engedélyezését kérték a földművelésügyi miniszter urtól. A kérelem teljesítését úgy az ügyosztály, mint a tárcaközi bizottság javaslatba hozta, a földművelésügyi miniszter úr azonban mivel a prémium alapjául szolgáló kalkulációt nem látta teljesen biztosnak, s ezzel kapcsolatban a termelők érdekeit kellő védelemben részesíteni kívánta, a prémium megadásához nem járult hozzá. Erre az Egyesület nevében az Egyesület elnöke, gr. Festetich Sándor és br. Biedermann Imre megjelentek a földművelésügyi miniszter úrnál és hivatkozva arra, hogy haltermésünk értékesítése prémium nélkül a mai viszonyok mellett teljesen lehetetlen kérték, hogy a miniszter úr elhatározását változtassa meg. Erre a földművelésügyi miniszter úr gr. Festetich Sándornak és br. Biedermann Imrénak megbízást adott arra, hogy az export költségeket felülbíráva tegyenek előterjesztést arra, hogy milyen prémiumot tartanak indokoltnak. Nevezettek Paluzsa László és ifj. Zimmer Ferenc valamint Fischer Frigyes bevonásával értekezletet tartottak, amelyen behatóan letárgyalták a halexportra vonatkozó kérdésnek legapróbb részleteit. Ezen tárgyalás eredményéhez képest jelentést tettek a földművelésügyi miniszter úrnak aki kijelentette, hogy német viszonylatban kg-ként 15 fillér, lengyel viszonylatban pedig 20 fillér prémiumot engedélyez. Biztonságot akar azonban arról, hogy ezen összeg a termelő nehéz helyzetét fogja elsősorban megjavítani s ezért fenntartja magának azt a jogot, hogy a kereskedők könyveinek betekintése alapján hivatalos kiküldöttje révén ellenőrizhesse a kivitel költségeit.

Amidőn a miniszter úrnak ezt az elhatározását az egyesület választmányának bejelenti, ezzel kapcsolatban felveti azt az eszmét, vajjon nem volna-e helyes az egyesület választmányából egy szűkebb körű bizottságot kiküldeni, amely a halkivitel állandóan figyelni, időszakonként üléseket tartana és a kalkulációt az üzleti titkok diszkrét kezelése mellett ellenőrizné.

Többek hozzászólása és részletes megvitatás alapján elnök összegezve az elmondottakat, kimondja a választmányának következő határozatát:

a) Az Egyesület választmánya köszönetét fejezi ki gr. Festetich Sándor és br. Biedermann Imre választmányi tagoknak, hogy a halkivitel előmozdítását célzó prémium kérdését oly nagy fáradsággal előrevitették és szakavatottsággal megoldották.

b) Az Egyesület a földművelésügyi miniszter úrnak legmélyebb köszönetét fejezi ki megértő elhatározásáért, amelynek értelmében a haltermés rendkívül nehéz elhelyezését a prémium megadásával hathatósan megkönnyítette. Felkéri az egyesület elnökét hogy ezt a köszönetet mielőbb juttassa el a miniszter úrhoz.

c) A választmány az export ellenőrzése végett egy szűkebbkörű bizottságot küld ki, amelynek tagjai: br. Biedermann Imre, dr Hoffmann Ede, Paluzsa László, Zimmer Ferenc, és Fischer Frigyes.

8. *Id. Zimmer Ferenc* emlékezteti a választmányt az előző ülésen tett ama indítványára, hogy minden termelő hozza meg azt az áldozatot, hogy tremésének egy részét kg-ként 60 f-ért engedje át arra a célra, hogy a halfogyasztás a katonaságnál bevezethető legyen. A kereskedelem viszont kötelezné magát arra, hogy kizárólag kész költségeit számítaná fel ennél az akciónál, egyébként annak szétosztását teljesen ingyen végezné. Ha a katonaság minden pénteken csak néhány száz q halat fogyasztana el, a termés elhelyezését ez a körülmény is lényegesen megkönnyítené.

Paluzsa László bejelenti, hogy ők a halat már ingyen felajánlották néhány évvel ezelőtt a katonaságnak azonban úgy a felszerelés hiányossága miatt, mint amiatt, hogy a katonáknak a halétel nem ízlett, a halfogyasztás bevezetése nem sikerült. Nézete szerint a hadbiztonságnál kellene puhatolódni, hogy vajjon azóta a helyzetben változás állott-e be és a halat most már lehetne-e a katonaságnál bevezetni.

A választmány megbízta ifj. Zimmer Ferenc választmányi tagot, hogy a hadbiztonságnál érdeklődjék ebben az ügyben és puhatolódásának eredményét jelentse a választmánynak.

9. *Id. Zimmer Ferenc* javasolja, hogy a főváros vezetőségénél a fogyasztási adó kérdésért ismét tárgyalatni kellene, mert a mai halárak régi fogyasztási adóval egyáltalán nem állnak arányban. Úgy értesült arról, hogy egyéb cikkeknel a főváros a fogyasztási adót felülvizsgálat tárgyává teszi, ezért időszerű lenne ezt a kérdést újból feleleveníteni.

A választmány figyelemmel arra, hogy a közelmúltban egy szűkebbkörű bizottság járt el ebben a kérdésben, felkéri ugyanazt a bizottságot, hogy amennyiben lehetséges, e tekintetben a főváros kedvező intézkedését szorgalmazza.

10. *Id. Zimmer Ferenc* rámutat azokra a rendkívül nagy nehézségekre, amelyekkel az exportnak megküzdnie kell. Még október hó 13-án kapott engedélyt arra, hogy 200 q halat koks ellenében Csehországba szállítson ki, s dacára annak, hogy a cseh kormányhatóságoknál és egyéb közületeknél háromszor is személyesen eljár, s ezzel kapcsolatban nagy kiadásai voltak, még ma sem tudta a cseh kormány engedélyét a halkivitelhez megszerezni.

A választmány hosszabb eszmecsere után felkéri br. Inkey Pált, hogy hívja fel a külügyminiszter úr figyelmét erre a körülményre és a szükséghez képest az országgyűlés nyilvánossága előtt interpellációban kérje fel az összkormányt olyan lépések megtételére, hogy a nemzetközi megállapodások mindkét fél részéről betartassanak.

11. *Stieber Antal* rámutat arra, hogy a halak takarmányozásánál nélkülözhetetlen csillagfűrt szállítási költsége a Nyírségből Dunántúlra 4 pengő körül ingadozik, úgy hogy a szállítási költség a csillagfűrt árának mintegy 50%-át teszi ki. Figyelemmel arra, hogy ez a termelést mérhetetlenül megdrágítja, javasolja a választmánynak, hogy az államvasútnak tegyen lépéseket a szállítási költségek mérséklése iránt.

Igazgató megegyezik, hogy ilyen természetű beadványt a közelmúltban intézett az egyesület, illetőleg az Eszterházy uradalom a MÁV-hoz, azonban a MÁV igazgatósága a kérelmet nem teljesítette.

Br. Biedermann Imre teljesen kilátástalannak tartja bármilyen lépés megtételét, mert a MÁV ezidő szerint 50 millió deficittel dolgozik, s így más mezőgazdasági termények szállítási díjában sem lehet könnyítést elérni.

A választmány megbízta az igazgatót, hogy ez ügyben tegyen kísérletet a szállítási költség megváltoztatására.

12. *Dr Hoffmann Ede* rámutat a budapesti piac áralakulására, amely szerint az élő ponty ára még szeptember hónap 1-20 P körül ingadozott, azután amikor a hatvani uradalom megjelent a piacon, ezek az árak 20-30 fillérral leestek. Értesülése szerint december hó 10-e körül a Montenuovo uradalom fog a piacon megjelenni, amiből biztosan következtethető, hogy az árak újabb letörése fog következni. Felteszi azt a kérdést, hogy miként lehetne ezt a körülményt meggátolni, mert hisz a budapesti árak lezuhanása a termelőket igen érzékenyen érinti. Nézete szerint a kiskereskedők és a nagykereskedők közötti viszony okozza az árzuhanást, mert a nagykereskedők azokat a kiskereskedőket, akik szükségleteiket a piacon megjelenő termelőknél szerzik be, bojkott alá helyezik.

Id. Zimmer Ferenc szerint bojkott nincsen, azonban természetesen kell azt találni, hogy a nagykereskedelem, amely a kiskereskedelmet állandóan hitel mellett áruval látja el, védekezni kénytelen az ilyen időszakos árusítások ellen, amelyek főként a termelőnek ártanak.

Br. Inkey Pál nézete szerint igen veszedelmes az, ha a termelő a kereskedelmet kikapcsolni akarja és mint eladó jelenik meg a piacon. Ha a kereskedelem az áruk szétosztásánál és

értékesítésénél időközönként kikapcsolódik, ez a kereskedelem tönkretűntetésére vonhatja maga után, ami pedig a termelőnek semmi esetre sem érdeke.

Br. Biedermann Imre ennek a nehéz kérdésnek taglalásánál felveti azt a gondolatot, nem lehetne-e a répatermelők szövetségének analogiájára egy olyan szövetséget vagy tömörülést létrehozni, amely a terméseket kontingentálná, újabb tőgazdaságok létesítését megakadályozná, az áralakulást ellenőrizné stb. stb. Igen helyes volna amennyiben a választmány ezt a gondolatot célravezetőnek tartja, egy bizottságot kiküldeni, amely az erre vonatkozó részleteket írásba foglalná és e tekintetben a választmánynak javaslatot tenne.

A választmány hosszabb eszmecsere után azt határozza, hogy a 7. c) pontban megnevezett bizottságot felkéri arra, hogy ennek a szövetségnek a tervzetét részletesen beszélje meg, s annak eredményéhez képest a választmánynak tegyen javaslatot. A bizottságot az elnökség hívja össze, s a bizottság ülésén maga az elnökség is gazdag tapasztalataival járuljon hozzá a javaslat megfogalmazásához.

1. Folyó évi november hó 14-én tartotta meg Békésen rendkívüli közgyűlését a **Kettőskőrösi halászati társulat**, melyen dr Sebők Elek elnökölt. Aelnök igazgató jelentésében, mely szerint a halászati bérletek f. év végén lejárnak, a közgyűlés felhatalmazását kérte újabb bérleti szerződések megkötésére. A közgyűlés a felhatalmazást megadta és az egyes bérleti szakaszoknak általában 15%-al mérsékelt áron való kiadásához hozzájárult. Elhatározottat továbbá, hogy amennyiben a minden szakaszra külön megállapított haszonbér az ez irányú tárgyalásokon el nem érhető, a megfelelő üzemszaksz házi kezelésbe vették át.

2. A **Marosvízi halászati társulat** Kocsis István elnökle alatt f. évi november hó 26-án Makón tartotta meg rendkívüli közgyűlését, melynek tárgya haszonbérleti ügyek intézése volt.

Végül bejelentette aelnök igazgató, hogy a békési híd mellett építés alatt álló halivó és halivadék nevelő telep létesítéséhez, a m. kir. földművelésügyi miniszter úr 800 P-vel hozzájárult. H.

UJDONSÁGOK—VEGYESEK.

Gyász eset. *Corchus Béláné*, a magyar pontytenyésztés úttörőjének és külföldön is elismert kitűnő művelőjének özvegye f. hó 8-án 60 éves korában Budapesten elhunyt. — Tekintettel a Corchus család szoros kapcsolatára a magyar haltermelés és halkereskedelem ügyével, a kerepesi úti temetőben f. hó 10-én d. u. 1/2 3 órakerő történt impozáns végtisztességen, a nagyszámú előkelő hozzátartozók és ismerősökön kívül, résztvett a magyar halászat csaknem valamennyi számottevő budapesti képviselője és intézménye. *Corchus Dezső és Zoltán*, a kiváló haltenyésztők, a megboldogultban édesanyjukat gyászolják.

Néhány kiegészítő adat a halászsasról. A „Halászat” 1930. évi nov. 15-én megjelent 21—22. számában között részletesebb cikkemben mondottakhoz az alábbiakat fűzném. Mint akkoriban is hangsúlyoztam, a halászsas hazai fészkelésére nézve alig volt példa eddig, illetve a múltból is csak kevés pozitív bizonyítékot ismerünk, mai nap pedig egyáltalán nem tudunk nálunk való fészkeléséről. Németországban nem így áll a dolog, mert ott egyes vidékeken, különösen Kelet-Poroszországban elég bőven fészkel, így pl az 1908-ban tartott számbavétel 40—50 fészkek jelenlétét állapította meg és ha azóta fogyott is az állomány, de azért ma is meglehetősen gyakori ott a halászsas. Egyik tó mellett három fészkek a legutóbbi időkben oly közel állott egymáshoz, hogy egy óra alatt mind a háromnak a meglátogatása lehetséges volt. A porosz állat- és növényvédelmi törvény 1929 dec. 16-án kelt rendelkezése szerint a halászsast csak szept. 1 és febr. 28 közti időben szabad elejteni, a fészkelés idején ellenben szigorú védelem alatt áll. Az elejtési idő tehát elsősorban az ősz vonulást érinti, mert a tavaszi érkezés csak áprilisban van és így olyankor nincs veszélyeztetve a madár. Egy német erdősz megettette még azt is, hogy mesterséges fészket készített csak azért, hogy a halászsas megtelepüljön, ami sikerült is. Egyébként, hogy mennyire nem összeférhetetlen természetű faj, bizonyítja az is, hogy Észak-Amerikában, New-York város közvetlen közelében 40 pár költ telepesen az ú. n. Long-Island szigeten, a szomszédos Gardiners-Island nevű kis szigeten pedig kereken 200 költőpár tanyázik! Halászsas alkalmával szintén többé magával észlelhető nem egyszer, így pl néha somogyimegyei halastavaink fölött is. *Dr Vasvári Miklós.*

Ismét egy óriásponty a Balatonból. F. évi szeptember hó 17-én, szombat éjjel, Keszthely mellett a motorosháló óriáspontyot fogott, amely Budapestre került a Zimmer céghez. Jókora tudomást szerezhettünk a ritka nagy ponty-példányról, melynek képét itt közöljük.

Méreteit is megállapítottuk: teljes hosszúsága 103 cm; testhossza 91 cm; fejhossza 23 cm; szem átmérője 3.5 cm; magassága 28 cm; szélessége 17.5 cm; súlya 21 kg volt! A legérdekesebb talán a dologban, hogy ekkora tükrös példányról van szó, ami a képen is jól kivehető, amint Zimmer László úr tartja a dunaparti bárkán. Profilindexe kiszámítva 3.25, magasságának és szélességé-

nek hányadosa 1.6. Bizonyosan egy igen régen kihelyezett tógazdasági nemesponty fejlődött ily óriásira a Balatonban, s öreg korára erősen megnyúlt, ami természetes dolog a tógazdasági takarmány hiányában és öreg korban a nemespontyoknál is. Oldalvonala mentén a pikkelyei 10 cm hosszúak, s az azokról leolvasható adatok szerint kora csupán 20—22 évre volna tehető. Tudjuk azonban, hogy a kormeghatározás nehézségei az évekkal rohamosan nőnek, a leolvasható adatok elmosódnak, mindazonáltal nem hiszünk, hogy e hal 30 évesnél is idősebb lehetett volna, hacsak növekedését az utolsó tíz évben teljesen be nem szüntette, ami nem valószínű.

Dr U. E.

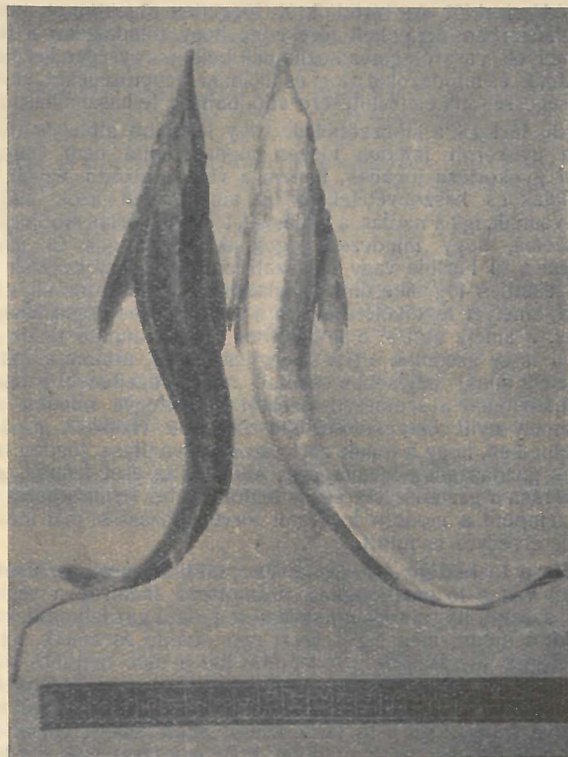
J. Neumanns Taschenbuch für Fischer und Teichwirte című közismert évkönyvének 1933. évi kiadása is sok hasznos és korszerű útmutatást tartalmaz a gyakorló halász részére. A megszokott igen bőséges naptári részek után közli a postai és vasúti tarifákat, az összes használatos mértékegységeket, a szilárd anyagoknak súlyát és űrmértékre való átszámítását, az összes pénznemek átszámítási tabelláját, a halak ivási idejét és legkisebb törvényes méreteit, az összes német tavak területi és mélységi adatait a víztulajdonosok feltüntetésével, a berlini és más nagyobb német városok vásári szabályzatát és üzleti szokványait, a halász teendőinek részletes felsorolását a naptári év minden hónapjában, a pontyos és pisztrángos tavak hozami osztályozását. Kimerítő adóügyi és egészségügyi tanácsokat nyújt, továbbá tabelláris összeállításokat a tóépítésre, főleg vízellátásra vonatkozólag, közli az édesvízi és jegelt halak áruforgalmára vonatkozó vasúti üzletszabályzatot, az édesvízi halak elkészítésére vonatkozó utasításokat az egyes halhúsok tápértékének összehasonlító ismertetésével, tanácsokat ad a társadalombiztosítás ügyeiben és útbaigazításokat az üzemi balesetek

és megbetegedések esetére. Teljes tisztí cím- és névtárát adja a német birodalmi, ausztriai és svájci halászati vonatkozású hivataloknak és egyesüléseknek. A tudományos értékű, de gyakorlati célzatú oktató cikkek sorából ki kell emelnünk az idősebb Schiemenz professzor irányelveit a halaszvizek értékének megítélésére vonatkozólag, továbbá Walter Emil kipróbált tanácsait, a pontyos és pisztrángos tavak takarmányozása tárgyában. A halászszerszámok karbantartására vonatkozólag ismét leközi Meseck G. évtizedes gyakorlaton és tudományos kísérleteken alapuló nagyon figyelemreméltó dolgozatának legfőbb megállapításait.

A mi speciális viszonyaink mellett is sok haszonnal forgatható, izléses egésvászonba kötött zsebkönyvet J. Neumann, a Fischerei-Zeitung kiadója 2.50 márkáért hozta forgalomba.

Dr L. K.

Kecsege-albínó. Boros János szolnoki halászmester és halkereskedő tagtársunktól az elmúlt nyáron kaptunk egy fehér kecsege-példányt. A különleges szín érzékeltetése végett egy másik, körülbelül ugyanakkora normális kecsege-példánnyal együtt, egy negatívra fotografáltam le az albínót, hogy összehasonlítható le-

A jobbolali kecsege Boros János úr által köldött albínó. A baloldali egy ugyanolyan nagyságú normális kecsege. Mindkettő a háti oldalról. (Szerk. felv.)

gyen. Az ilyen pigment- nélküli kecsegék elég ritkák, de azért olykor ugylátszik előkerülnek a Tiszából. Ismeretesek a Dunából is. Antipa román ichthyológus *Acipenser ruthenus, varietas alba* néven írja le munkájában. Van egy másik változata is a *varietas erythraea*, mely pirosas színű. Mind a kettő a pigment hiánya, illetve rendellenessége folytán jön létre. Albinizmus mint rendellenesség tudvalevőleg magasabbrendű, szárazföldi gerinces állatoknál sőt az embernél is előfordul.

Boros János tagtársunknak az albínó küldeményért ez úton mondunk hálás köszönetet és azt a Mezőgazdasági Múzeum halgyűjteményének adományozzuk.

Dr U. E.

IRODALOM—KÖNYVISMERTETÉS.

Korszerű halgazdaság a természetes tavakban. A természetes tavakban folytatott halgazdaság célkitűzése: a halaszvizek minden jogi, természeti és kereskedelem-technikai lehetőség felhasználásával minél hasznathatóbbá alakítani. Hogy e célnak elérésére milyen feltételeket kell teljesíteni és milyen eszközöket alkalmazni, erről A. Willer, a köznigsbergi egyetem kiváló halbiológus tanára a J. Neumann kiadásában megjelent Taschenbuch für Fischer und Teichwirte c. évkönyvben „Neuzeitliche Seenwirtschaft“ címen hazai viszonyaink szempontjából is tanulságos útbaigazításokat nyújt.

A nagyobb német tavaknál 12 éves lejáratú bérletek a leggyakoribbak, de elsőrendű szakemberek még ezt az időtartamot

is rövidnek tartják a halaszvíz gazdaságos kihasználása érdekében, különösen az ángolna tenyésztésre való tekintettel, melynek eredményei — az első halasítás után — csak egy évtized elteltével kezdnek jelentkezni. Nemzetgazdasági érdek lévén, hogy a bérlő úgy gondolja a rábizott halaszvizet, mintha a saját tulajdona volna. A tó nagyságához mérten 15, 20, sőt 25 esztendősi bérelti időtartamot előnyösebbnek tartanak a haltermő víz gazdasági ameliorálása szempontjából. Ama rendszeres és szakavatott felügyelet mellett, mellyel az Oberfischmeisterek a kerületükbe tartozó vizeket szemmel tartják s nem csupán a halasítást, hanem a halgazdálkodási módszereket is ellenőrzik, sőt a halászok szakmabeli továbbképzéséről is gondoskodnak, egyáltalán nem kell attól a veszedelemtől tartani, hogy a halaszvíz hozzá nem értő vagy lelkiismeretlen bérlő kezén hosszú időre, nehezen helyrehozható ártalmakat szenvedjen.

A gazdasági megfontolásokat már a bértárgy, vagyis az átadásra kerülő tó átvétele előtt meg kell kezdeni, s legelső sorban a jogi viszonyok tisztázásának kell figyelmet szentelni. A messzenézó és belterjes halgazdaság célja annál könnyebben valósítható meg, minél inkább módunkban van a tavat egységesebben, mint a szomszéd vizektől és birtokoktól független objektumot kezelni. Ezért első sorban arra kell törekedni, hogy mindazokat a tényezőket, melyek zavarólag avatkozhatnak bele a egységesebb kezelésbe, eltávolítsuk és mindazokat a jogi és technikai lehetőségeket, amelyek az egységesség tökéletesítésére adódhatnak, felhasználhassuk.¹

Ide tartozik a kiküszöbölése vagy legalább időleges átvétele a tavon gyakorolt minden idegen jognak, tehát nem csupán a halászat gyakorlása jogának, hanem a vízhez fűződő egyéb melékjogoknak és haszonvételeknek is, amennyiben azok más kezében vannak, így a nádlás, a vadászat, a csónaktartás stb. jogának. Természetes, hogy mindezen jogoknak kizárólagos és állandó egyesítése a tó bérlője vagy halászati jogtulajdonosa kezében nem minden esetben fog sikerülni. A halállomány feletti uralom, vagyis az a cél, amelyet legelőkeltebben a mesterséges tógazdaságban érünk el, s amely utóbbi e tekintetben irányt mutató példa gyanánt kell hogy szemünk előtt lebegjen: ez az uralom a halállomány feletti annál teljesebb alakul, minél függetlenebbé tesszük halállományunkat a szomszéd vizektől. Ennélfogva minden olyan tónál, amely nyílt összeköttetésben van más vizekkel, gondosan mérlegelni kell, hogy a tónak zárt vízzé nyilvánítása jogilag lehetséges és gazdaságilag kívánatos-e. Ahol ez az eset fennáll, a tónak elzárása a gazdálkodás egyik legfontosabb rendszabálya lesz. Ez a szempont a modern halászati törvényhozásban már messzenemöleg érvényre is jutott.

Ha a tó bérlője már az átvétel előtt is nagy vonásokban tisztában van a tó gazdaságilag számottevő halaival, a végleges döntést aziránt, hogy milyen halakkal fog majd gazdálkodni, mégis csak akkor ejtheti meg, ha a tavat már átvette és annak húshozamát eléggé megismerte. „A legjobb hal a neki legjobb vízbe“ („Der rechte fisch in das rechte Wasser“): ezt a vezérgondolatot nem szabad soha szem elől téveszteni. A gazdasági halak kiválasztásánál irányadók: a tó természettől adott jellege és az értékesítési lehetőségek. Az a gondolat, hogy egy tavat csak egy hallal kell tervszerűleg hasznosítani, a többi fajokat pedig szabad többé-kevésbé elhanyagolni, ahogy ezt a gyakorlatban sokszor látjuk, a legtöbb esetben nem helytálló. Ha a gazdasági tótipusokat, ú. m. csuka- és compótó, keszegtó, ráktó, süllőtó, stb. ma sem ejtjük el teljesen, avval mindenesetre tisztában kell lennünk, hogy azok a halak, amelyek az egyes típusnak a nevét adják, nem szabad, hogy egymagukban alkossák az illető halaszvíz gazdasági főhalait. Főfeladat az legyen, hogy a halak számára lehetőleg az összes tápanyag forrásokat kihasználjuk, a fenékfaunát, parti faunát és a planktont épügy, mint a szabadvíz állat- és növényvilágát és a ragadozó halhússá alakítható halakat. Egyetlen vagy egy-két hallal ezt a táplálék-hasznosítást soha el nem érhetjük.

Evégből első sorban törekednünk kell annak vizsgálatára, hogy a tó egyes életterületei (biotópjai), ú. m. a fenék, a parti régió és a nyíltvíz minőségileg és mennyiségileg miképp vannak benépesítve. Ebből megállapíthatjuk, hogy milyen békéshalakat kell a gazdálkodásban első sorban részesíteni. Azután alapos szemlélődés tárgyává tesszük a tóban levő, illetve onnan kiemelt békés ragadozó halakat, melyeknek növekedése elárulja, hogy a táplálék forrásoknak megfelelő tömegben vannak-e jelen. Ha a gyarapodás csekély, akkor az állomány apaszására kell gondot fordítanunk. A beltenyésztésnek tulajdonított degenerálódás Willer szerint — ha mások gyakran ennek rovására is írják — a halak növekedésbeli visszamaradásában semmi szerepet nem játszik.

¹„Es muss daher vor allem danach gestrebt werden, alle Faktoren, die geeignet sind, in die einheitliche Behandlung störend einzugreifen, zu beseitigen und alle rechtlichen und technischen Möglichkeiten, die gegeben sind, um die Einheitlichkeit zu vervollständigen, zur Anwendung zu bringen.“

De nem egyedül a táplálék az a tényező, amely egy halfajnak a tóban való kedvező fejlődését meghatározza, hanem hozzájárulnak ehhez a környezet egyéb létfeltételei is, melyek közül ma már egész sorozatot ismertünk fel mértékadó gyanánt.

Így pl az oxigéntartalomnak a tóvíz különböző réseiben és az év különböző szakában való viselkedése jelentékenyen befolyásolja a halak életviszonyait. Különösen a víztömeg [mélységi rétegződése szerinti gázeloszlás fontos a halakra nézve, melyek közül pl a coregonusok, a stint, de még a süllő is kiválóképp érzékenyek az oxigéntartalom iránt. Több ízben tapasztalták Németországban, hogy a coregonus-ivadékkal való halasítás azért bizonyult céltalannak, mert nem vették megelőzőleg a tó gáztartalmi viszonyait figyelembe.

A halak bizonyos fajainak jó fejlődése erősen összefügg a víznek oldatlan anyagokban való bőségével; így pl zavaros víz szeret a süllő, amely mint a nyílt víztükör ragadozója, csak zavaros vízben tudja a zsákmányát megközelíteni, s ebben — Wunder tanárnak Tihanyban folytatott vizsgálati eredményei szerint² — nagy segítségére van a recehártya sajátos alkotása, a benne levő guaninszemcsék fényreflektálást megismétlő szerepe, aminek folyamánnyakép a balatoni süllő zavaros vízben jóval tisztábban lát, mint a neki zsákmányul szolgáló apró takarmányhalak. Viszont a coregonusféle halak csak átlátszó vízben találják meg fejlődésük, jólétük előfeltételét.

A víz mélysége általában nem játszik közvetlenül oly nagy szerepet, amint ezt korábban gondolták, azonban a vízmélység hatása más tényezőkre, mint a víz felmelegedésére, gáztartalmára, a víztömeg s fenékszap felkavarására stb. a halállományra is befolyást gyakorol.

Nagyon fontos az ivási alkalmatosságok megítélése a tóban a gazdaságilag fontos halak számára. Ha nem áll elegendő természetes ivóhely rendelkezésre, gondolkodni kell, hogy nem lehet-e ezen a hiányon mesterséges beavatkozással, ivóhelyek berendezésével segíteni. Általában valamely természetes tónak számos fogytározást lehet emberi beavatkozással megszüntetni. A víz életterét, gazdaságilag hasznosítható felületét földeltávolítással, nádirtással és vízi gazirtással növelni lehet, a szelátjárást parti füzesek vagy nádlások eltávolításával erősíteni, viszont szükség esetén ilyen növényzet szaporításával gyengíteni lesz célszerű. Meg nem felelő ivóhelyeket szélvédő ültetvényekkel (coregonidáknál) vagy túlsűrű hínár- és nádállomány ritkításával (pontyfélék ivóhelye) javítani, sőt ilyeneket létesíteni is lehet, épügy mint zombék és gyökérnyaláb fészkek lesüllyesztésével alkalmas süllő- és sügér ivóhelyeket lehet készíteni.

Hogy melyik hal legyen a tóban a gazdaságilag elsőrendű ez végeredményben az értékesítési lehetőségek fogják megmutatni. Még akkor is, ha a tó egy bizonyos hal tenyésztésére nagyon alkalmas, a gazdasági fősúlyt mégsem célszerű erre helyezni, amíg ennek a halnak piaca nincs vagy pedig kitermelése a költségekkel nincs arányban. A tökéletesedő közlekedési és szállítási viszonyok mai idejében ugyan jó kereskedelmi érzékkel még olyan halnak is lehet piacot találni, amely a tó környékén alig elhelyezhető; példa erre az északnémet tavak nagy maránája, melynek túlnyomó részét Délnémetországban helyezik el. Egyébként az értékesítési lehetőségek változásoknak vannak alávetve és igen fontos, hogy a halgazdaság lehetőleg gyorsan alkalmazkodjék az új helyzethez. Hogy milyen mélyreható változást idéznek elő a gazdálkodásban a megváltozott piaci viszonyok, erre legjobb példát szolgáltatnak a keletporoszországi és pomerániai tóvidékek, ahol az olcsó tömeghal lengyel piacainak elvesztése után a halászberlőknek a jobban megfizetett nemeshalakat tenyésztésére és termelésére kellett áttérni. Ezekben a tavakban májustól októberig egyáltalán nem halásznak tömeghalra, az ilyeneket fogó húzóhálókat pihentetik és csak a nemeshalok kifogására alkalmas állószerszámokkal dolgoznak. Fontos annak a megállapítása is, hogy az egyes halfajokat milyen életkorukban kell kihalászni. Ez az életkor a növekedéstől, ivarérettségtől és a piaci ártaktól is függ.

A felvett tápanyagnak a húskepződéshez való viszonya a halnál magasabb korban nagyon kedvezőtlené alakul; a hal ugyanis csak az első éveiben növekszik gyorsan, később a gyarapodás intenzitása mindinkább alábbhagy. Az utolsó jó gyarapodási év vége az az időpont, amikor a halat már ki kell fogni a tóból, mindamellét azon kell lenni, hogy minden hal az ő kifogása előtt legalább egyszer leivott legyen. Sok esetben a fogyasztóközönségnek egy bizonyos piaci nagyság iránti kívánalma a fenti szempontokkal ellenkezőben nyilvánul meg; ilyenkor aztán számítás és megfontolás dolga, hogy melyik hasznathatóbb: az-e, hogy a legcélszerűbb állomány szabályozás szempontját vagy pedig a fogyasztók kívánalmát hagyjuk-e érvényre jutni? E pontban is, épügy, mint

²W. Wunder tanulmánya (Bau u. Funktion der Netzhaut beim Zander) a Tihanyi Biológiai Intézet Munkái III. köt. 2. füzetében jelent meg.

a halak gazdasági fontosságának megbecsülésénél a halásznak, szakértelmén kívül, kereskedői gondolkozásról is tanúságot kell tennie. Túl nagyra nőtt, elvéhédhét halakat a vízben hagyni semmikép sem gazdaságos, főleg ragadozóhalakból nem, mert ezek csak az ő meglévő testsúlyuk fenntartására is aránytalanul nagymennyiségű más halat, köztük piacilag kitűnően értékesülő kisebb ragadozó halakat emésztenek fel.

Azt a halat, amelyik a neki megfelelő táplálék hiánya miatt rosszul gyarapszik, intenzív halászattal kell ritkítani, amíg a helyes arány a táplálékhoz biztosítva nincs, vagy pedig az ilyen rosszul növekvő halat megfelelő ragadozó hal szaporításával kell állományában leszorítani. Az intenzív halászathoz kell azonban ott is folyamodni, ahol lehetséges megfelelő természetes szaporodással, vagy rendszeres behalásítással az egyes korosztályok arányos kifejlődéséről gondoskodni. Erősebb veszteségeket, amelyeket egyes korosztályokban természeti viszonyok vagy emberi beavatkozás idéztek elő, idejében kell megfelelő halasítással kiegyenlíteni. Bizonyos esetekben az előírt kíméleti időknél túl is kímélendő lesz bizonyos halfaj, más esetekben viszont a tilalmi időnek időleges felfüggesztése lesz indokolt. Előfordulhat az is, hogy valamely túlonult elszaporodott halfajból a törvényes méret alatti egyedek kifogása is célszerűnek mutatkozik.

Mindezen rendszabályokhoz a halászó szerszámokkal is alkalmazkodni kell. Különböző évszakokban más és más halászóhelyeket vagy tórégiókat más és másféle szerszámokkal kell halászni. A szerszámok minémiségének, számának, anyagának, szembőségének a tó vagy tóréz jellegéhez, a kifogható halak nagyságához és mennyiségéhez kell igazodnia. Sok helyütt azt a hibát követi el a tógazda, hogy egyoldalúan, csupán egyféle szerszámmal dolgoztat, a húzóháló szárnyhosszán nem változtat, a kerítőháló mellett varsákat vagy más kisebb szerszámokat nem foglalkoztat.

Különös gonddal kell a halászgazdának a drága szerszámok megfelelő karbantartására, konzerváló anyagokkal való impregnálására figyelmet fordítani. Erről a kérdéstről a „Halászat” egyik korábbi évfolyamában már bővebb ismertetést tettünk közzé.¹

De a leggondosabb és legtakarékosabb halgazdaság sem lesz valóban hasznos, ameddig a halak elhelyezése biztosítva nincsen. Manapság a halak értékesítése, nem pedig a kitermelése okozza a gazdának a legtöbb fejtörést. A modern halgazdaságnak már berendezéseivel is igyekeznie kell ehhez az új helyzethez alkalmazkodni. Kisebb-nagyobb hordozható élőhalas bárkakkal és stabil haltartó kádakkal kell magát felszerelnie, hogy a nemes halakat hosszabb ideig is eltarthassa és a legjobb piaci napokra frissen kiszolgáltathassa. Önként értetődik, hogy megfelelő jégkészlet, jéggyártó berendezés, hűtőhelyiség az üzem terjedelméhez képest elengedhetetlen feltétele a jó értékesítésnek.

A halat nemcsak jól konzerválni kell tudni, hanem ügyesen és tetszetősen csomagolni is. A csomagolási anyagoknak és edényeknek megválasztásában a fogyasztó, illetve a halkereskedő igényeihez kell alkalmazkodni; olyan követelmény ez, melynek sok esetben csak jó későn és saját érzékeny kárára okulva jut tudatára a halászgazda.

Hogy végül milyen szállító eszközökkel, milyen modern és költséges gépi apparátussal igyekezzék a tógazda az ő haltermését a közeli és távoli piacokra eljuttatni, ez már tisztán az ő vállalkozó szellemétől és tőkeerejétől függ. Annyi bizonyos, hogy a vasútat folyton emelkedő fuvardíjzabása mellett a mai viszonyok között mindig többen és többen kényszerülnek a teherautóhoz és motorkerékpárhoz folyamodni, amelynek segítségével a javuló közutakon hova-tovább olyan félreeső községek is megközelíthetők lesznek, amelyek lakossága eladdig úgyszólván ki volt kapcsolva a friss édesvízi halak fogyasztó köréből. *Dr Lukács Károly.*

Dudich Endre: Biologie der Aggteleker Tropfsteinhöhle „Baradla“ in Ungarn. Nagykövetség, XII. 246, 19 műmelléklettel, 22 szövegábrával és 22 táblával. Wien 1932. Ára 22 osztrák Schilling.

Dudich Endre munkásságának nem mindennapi értékéről nagyszámú tudományos értekezése tanuskodik. Midőn tehát fenti cím alatt megjelent legújabb munkáját vesszük kezünkbe, nagy fajsúlyú megelőző irodalmi tevékenységének hatása alatt attól igen sokat várunk és azt szigorúbb mértékkel bíráljuk el. Mielőtt a munka ismertetésére reátérnénk, amit sajnos itt olyan részletességgel, mint az azt megérdemelné nem tehetünk, sietünk előrebocsátani, hogy a munka minden várakozásunkat messze felülmulta, mert hiszen a biológiai irodalmunk egyik legértékesebb termékének bizonyult, mely nemcsak hazai, hanem nemzetközi viszonylatban is határkövet jelent a földalatti vizek életjelenségeinek tanulmányozása terén.

¹Dr L. K.: Németországi halászati tapasztalatok. A hálók konzerválásáról. Halászat, 1928 augusztusi és szeptemberi számok.

Ámbár a részletekre itt nem terjeszkedhetünk ki (ezt erre illetékes tudományos folyóiratban már megtettük), mégis ki kell emelnünk *Dudich*-nak a biológiai barlangkutatásnál alkalmazott oekológiai rendszerét, amely *Thienemann*-nak a belvizek vizsgálatára kidolgozott limnológiai módszerén épült fel. Ez a módszer egyszerre világosságot derített a barlangot benépesítő élőlények összességének az ú. n. *troglobiosz* különböző kategóriáinak egymáshoz és a *miliöhöz* való viszonyára. *Dudich* beigazolta, hogy az Aggteleki cseppkőbarlang és vele együtt a többi hasonló barlang a troglobiosszal együtt *magasabbrendű életegységnek* tekintendő, amelyben az egymásmellé rendelt *élettereken* (biotopokon) belül és azok között szigorú biológiai egyensúly áll fenn. Ezt eddigelé csupán a tavakra sikerült a limnológiának ilyen mértékben igazolni. *Dudich* tehát a biológiai barlangkutatásnak merőben új irányt szabott, amellyel a külföldi tudósokat is megelőzte. Az ekként modern alapokra fektetett barlangkutatás legjelentékenyebb eredménye, hogy *Dudich*-nak sikerült kimutatnia, miszerint az Aggteleki cseppkőbarlangnak a külvilág éltető elemeitől (fény, hő stb.) elzárt belsőréseiben a szervesanyagokra utalt *konzumentek* (állati szervezetek) és *reducensek* (baktériumok stb.) tápláléka részben *autochthon* módon, magában a barlangban képződik, t. i. bizonyos *producensek* (vas, kén és nitrifikáló baktériumok) termelik. *Dudich* ezzel a barlangok *termelésbiológiájának* alapjait is lefektette, ami ugyancsak úttörő munkásságnak tekintendő.

További jelentőséget az a körülmény ad a munkának, hogy felöleli a barlang összes fizikai, kémiai, geológiai, meteorológiai, hidrológiai, topográfiai stb. jelenségeit, vagyis annak egész fiziógráfiáját és emellett olyan kimerítő faunisztikai és florisztikai ismereteket közöl aminőkre ezideig még egy barlang vizsgálatánál sem akadt példa. Ezzel az Aggteleki cseppkőbarlang a világ *legjobb tanulmányozott* barlangjává lett és a külföldi nagyobb hasonló barlangok vizsgálatánál mintául fog szolgálni.

A munkát sok pompás ábra és műmelléklet díszíti, táblázatai impozáns adatmennyiséget tartalmaznak, összefoglalja a barlangkutatásra vonatkozó irodalom mellett az Aggteleki barlang tanulmányozásának részletes történetét a legrégebb időktől kezdve egészen napjainkig és végül használhatóságát a tartalomjegyzék mellett külön név- és tárgymutató, valamint a könyvben szereplő állat- és növényfajok jegyzékei emelik.

A könyv kiállítása elsörendű és a bécsi *Spelaeologische Institut*, valamint a magyar kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium bőkezűségét dicséri.

Dr Maucha Rezső.

Árjegyzés. A Halbizományi és Halértékesítő rt. és a Zimmer Ferenc halkereskedelmi rt.-tól nyert értesítés szerint *november* hó folyamán a nagybani halarak kilogrammonként a következők voltak:

Édesvízi élőponty	{ nagy	1:20—1:60	P
	{ közép	1:00—1:20	„
	{ kicsi	0:70—0:90	„
Édesvízi jegeltponty	{ nagy	1:00—	„
	{ közép	0:80—	„
	{ kicsi	0:60—	„
Balatoni fogassüllő	{ I. oszt.	7:00—	„
	{ II. oszt.	3:60—	„
	{ III. oszt.	2:80—	„
	{ IV. oszt.	2:80—	„
Dunai süllő	{ I. oszt. } nagy	4:00—	„
	{ II. oszt. }	3:00—	„
	{ III. oszt. } kicsi	1:60—1:80	„
	{ IV. oszt. }	1:40—1:60	„
Harcsa	{ nagy	2:80—4:00	„
	{ kicsi	1:00—2:60	„
Harcsa (jegelt)	2:50—4:00	„
Élő csuka	{ nagy	2.00—	„
	{ kicsi	1:00—	„
Kárász...	0:70—1:00	„
Ön	0:40—1:00	„
Balatoni keszeg	0:40—	„

Forgalom élénkebb, irányzat bizonytalan.

A lap kiadásáért felelős: *Dr Unger Emil.*

TECHET RÓBERT

okleveles mérnök BUDAPEST

Vállalja HALASTAVAK tervezését és építését, régi tavak reorganizációját, tavak intenzív racionális kezelését, termések külföldi értékesítését, öntözések, lecsapolások tervezését és építését, földbirtokok felmérését, parcellázását, mérnöki és halászati szakvélemények készítését.

VIII., József körút 43. sz. II.

TELEFÓNSZÁM: József 429—22.

BARTA LIPÓTNÉ

HALKERESKEDŐ

Telefón:

IRODA: AUT. 850—71.
ÜZLET: AUT. 855—84.

BUDAPEST IX. KER.

KÖZP. VÁSÁRCSARNOK

ZIMMER FERENC

BUDAPEST

IX. KER. KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOK

Veszünk és eladunk bármily mennyiségű élő és jegelhalat

Telefónszámok:

Központi vásárcsarnok: Automata 854—48.
Fióküzlet: V., József-tér Automata 816—79.
Iroda: VIII., Horánszky-utca 19. J. 335—39.

HALKERESKEDELMI R.-T.

STEINER MÁRKUS

HALNAGYKERESKEDŐ

Bizományi eladásokat is kedvező feltételek mellett vállal el. Telefón: Aut: 866—19. Este hét óra után 843—27 sz. Veszek és eladok bármily mennyiségű élő- és jegelhalat. Iroda: IX., Erkel-utca II.

**Budapest, IX. ker.
Központi vásárcsarnok.**

HALÁSZHÁLÓ

puha inslég és kötél, hálófonal, para-fa-alattság, rebzsinór minden mennyiségben kapható

ÁDÁM MIKSA

R.-T.-NÁL BUDAPEST

Főüzlet: IV. Ferenc József-rakpart 6-7
A Ferenc József-híd és Erzsébet-híd között
Telefón: Aut. 843—10.

Fióküzlet: VII. Thököly-út 16 szám
A Keleti pályaudvar ind. oldalával szemközt
Telefón: József 361—71.

MAGYAR

TÓGAZDASÁGOK R.-T.

BUDAPEST, V., JÓZSEF-TÉR 8.

TELEFÓN: AUTOMATA 809—21. SZ.
LEVÉLCÍM: BUDAPEST 4., POSTAFIÓK 271.

Több mint 6000 kat. hold terjedelmű tógazdaságaiból SZÁLLIT tenyésztésre nemesítőrszű egynyaras és kétnyaras pontyot, pontyanyákat, harcsaivadékokat, fogassüllő-ivadékokat és fogassüllő-ikrát a következő helyekről: Balatonföldvár, Bia, Bicske, Gelej, Hortobágy, Iszkaszentgyörgy, Mike, Nagyláng, Örspuszta, Pellérd, Sárd, Sáregres, Sárszentmiklós, Somogyszentmiklós, Szabadbattyán, Tápíószecső, Tüsképusztáról és Varászlóról

HALBIZOMÁNYI ÉS HALÉRTÉKESITŐ R.-T.

HALNAGYKERESKEDÉS

ÁRUSÍTÓ HELY:

BUDAPEST IX., KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOK ● BUDAPEST IX., CSARNOK TÉR 5. SZÁM

KÖZPONTI IRODA:

BUDAPEST V. KERÜLET, JÓZSEF TÉR 8. SZÁM.

TELEFÓNSZÁM: AUTOMATA 809—22.

LEVÉLCÍM: BPEST 4., POSTAFIÓK 271.

Megvesszük tógazdaságok egész haltermését, szállítunk a Magyar Tógazdaságok részvénytársaság kezelésében levő tógazdaságokból elsőrendű gyorsnövésű cseh, bajor egy és kétnyaras pontyokat, anyapontyokat s minden más tenyészhalat, megtermékenyített fogassüllő-ikrát, valamint etetési üzemre berendezett tógazdaságok részére különféle haltakarmányt.

TELEFÓNSZÁM: NAPPAL AUT. 856—36.,

ÉJJEL AUT. 591—22.,

SZÁLLITÁSI OSZTÁLY AUT. 687—16.